UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Aluari Pelagij de pla[n]ctu eccl[es]ie desideratissimi libri duo et indice copiosissimo et marginarijs additionibus rece[n]s illustrati

Alvarus <Pelagius>

Lugduni, 1517

Quadragesimusquart[us]. Q[uod] potestas papalis dignissima est [et] vtilissima oim potestatu[m]: q[ue] mista. Q[uod] gen[us] clerico[rum] mistu[m] est. Et scie[n]tia canonica mista ex theologia [et] ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29953

Visual Library

euangelij: ꝙ quū verus filius eſſet omnipotētis dei: cui⁹ ſunt omnia terrena regna: cenſum ſoluere non debebat: tāꝙ nec ſicut ille cui ꝓprie ⁊ ꝑ ſe dominiū cōpetebat: ſoluit tamē ꝓpter ſcandalū. vt ibi. ⁊. xxviij. q. j. iam nūc. ⁊. ſ. longe tactū eſt. Collatio aūt conſtantini poti⁹ fuit ceſſio: ꝙ collatio. ſic etiā fert Inno. iiij. dixiſſe imperatori Frederico: quē depoſuit. Alia rñſio breuis eſt: quia cōſtantinus expſſe ſe dicit hoc feciſſe ⁊ donaſſe vna cū oībus ſatrapis noſtris/ ⁊ vniuerſo ſenatu/ optimatibus/ etiā cuncto populo imperio romane eccleſie ſubiacenti. xcvj. di. cōſtantinus. ⁊. vrile. Tenet Accur. in aut. quō opor. epis. in pn. ⁊ cōmuniter legiſte/ ꝙ nō valuit donatio. Oſtien. contra in ſumma de immu. eccle. §. penul. pro quo facit ex̄ in clemen. de iureiur. romani principes. §. porro. vbi de hoc per Joan. and. in glo. diſputant.

Regnū meū nō eſt de h mūdo expoīt.

¶ F Ad illud etiā ꝟbū qḋ opponitur Joan. xviij. c. regnū meū nō eſt de hoc mūdo. ꝑter ea que. ſ. dixi in alio. xxxvij. arti. in. §. ad illa. ꝟ. ij. ad illud. vbi ad hoc rñdi. Addo hic triplicē ſanctorum expoſitionē ad intellectū illius verbi. Quarū prima eſt Aug. dicentis: Regnum meū nō eſt de hoc mundo. i. ab adam viciata ſtirpe generato. q. di. ſuū regnū nō haber iuriſdictionē ſiue poteſtatē ex carnis corrupte propagine: ſed ex myſtico ſpiramine. Secūda/ quia in ſuo regno fratres ⁊ credentes per chriſti officiales/ ad culmē ⁊ perfectionē ꝟtutum nō exercendā tyrānidē vel oſtentationis faſtigiū: vt reges terre ducunt. ad h facit illud pauli ad Col. j. Gratias agentes deo patri qui dignos nos fecit in partē ſortis ſanctorū in lumine: qui eripuit nos de poteſtate tenebrarū: ⁊ tranſtulit nos in regnū filij dilectionis ſue. Iſta eſt etiā ratio Aug. Tertia/ q: nō diſponunt fideles chriſti ad tēporalē ſucceſſionē: quod de mūdanis regnis cōtingit: cuius iucūditas ſeu falſa felicitas multis eſt reſperſa incōmodis. vt dicit Aug. in lib. confeſ. Sed ſuū dominiū regulatur ad eternam remunerationē tamꝙ ad principalem ⁊ ſuū propriū finē/ ſiue ciuitatē: vbi ꝑfecta ⁊ ſumma felicitas reperitur. vñ quū ortus eius nuntiaret ſue matri: ſtatim ſubdidit proprietates ⁊ cōditiōes: Hic erit magnus: ⁊ filius al. vo. ⁊ dabit illi dñs ſedē dauid patris ei⁹: ⁊ regnabit in domo iacob in eternū: ⁊ regni eius nō erit finis. Luce. j. vnde. ſ. illud Matth. ij. de magis dicentib⁹: Ubi eſt qui natus eſt rex iudeorū: dicit Chryſoſto. nō erat hic regnaturus: vt reges terreni qui ſuū principalē finem ponūt in ciuili regimine: ſed ſuū regnū ad hoc ordinauerat: vt filios dei congregaret in vnū. vt dicit Joan. xi. vñ ⁊ ſequit in Joan. in loco ꝑdicto. Nunc aūt regnū meū non eſt hinc. i. nō ſicut regnū terrenū: qḋ a mūdanis queritur ſicut finis potiſſimus: vt de romanis apparuit. Et phs in Ethicis in hoc felicitatē politicā dicit cōſiſtere: ad quam ceteras ꝟirtutes diſponit. Sed chriſti fideles ꝓpter h virtutibus intendūt: ⁊ fructuoſis laboribus ſe exponunt: vt regnum celorū conſequant: in q̄ vera ⁊ nō falſa beatitudo ꝯſiſtit: quā ꝑhi ponebāt: ⁊ quā verā beatitudinē chriſtus ſuis diſcipulis repromiſit dicēs Luce. xxij. Uos eſtis (inquit) qui ꝑmāſiſtis mecū in tētationibus meis: ⁊ ego diſpono vobis/ ſicut diſpoſuit mihi pater meus regnum: vt eda. ⁊ bi. ſup men. me. in regno meo. Unde manifeſtū eſt ꝙ per verba illa: Regnum meū ⁊c. non excludit a ſe et ſuis vicarijs ⁊ ſummis pontificibus tēporale dominium: ſicut quidā literā iſtam carnaliter intellexerunt ꝑ modū ſpūalem. Similiter intelligitur illud quod dr̄ Matth. xx. ⁊ Mar. x. Dic vt ſedeant hi duo filij mei: vnus ad dexterā ⁊ alius ad ſiniſtrā in regno tuo. Quib⁹ ait: ſedere ad dex ⁊ ſi. ⁊c. q. di. hec poteſtas quā ego habeo: nō i me viget ex carnis ſolū propagine/ quā ex vobis aſſumpſi: ſed ex diuina virtute. vnde de hoc mūdo exponit ꝑ doctores ꝙ ipſum mūdū vocabat ipſam mūdanā ꝓprij generis parentelā.

Imperator fidelitatē iurat eccleſie.

¶ G Itē nulli dubiū eſt ꝙ imperator fidelis eſt eccl'ie: ⁊ fidelitatem ſibi iurat: ſicut ſepe. ſ. dictū eſt. lxiij. diſt. tibi dño. ⁊ ex̄ de iureiur. romani principes. clemē. Et inde eſt ratio quare facilius papa cōtra ipſum ꝓcedit ad depoſitionem: ꝙ cōtra alios reges. ⁊ papa ſibi enſem porrigit: ⁊ ipſum coronat: ⁊ inungit tamꝙ defenſorē principalem eccleſie: ⁊ protectorē eccleſiaſtice libertatis. Et ꝙ nō adminiſtrat ante confirmationē pape: licet cōtra no. Innoc. ⁊ Oſtiē. ex̄ de elec. venerabilē. ⁊. ſ. dixi: apparet ꝓcipue per quādam extrauagantē apologeticā dni Innoc. iiij. q̄ depoſuit Fredericū: quā per totū orbem miſit. dicit em̄ ibi Innoc. inter alia. Aliud em̄ eſt in alijs regib⁹: q̄ a ſuis pōtificibus inungunt. ex̄ de ſacra vnc. c. j. a quibus pro tēporalibus ſubiectionibus fidelitatis accipiūt iuramēta. facit. xi. q. j. placuit. j. et. xxiij. q. viij. §. ecce. Aliud in romano principe: qui romano pontifici a quo imperij honorem ⁊ diadema cōſequitur: ⁊ fidelitatis ⁊ ſubiectionis vinculo adſtringitur: ſicut antiq̄tas tradidit: ⁊ modernitas approbauit. Itē aliud inquit Innoc. eſt de reliquis regib⁹: in q̄bus pro hereditaria ſucceſſione ſuorū ꝓueniunt iura regnorū. Aliud de imperatore romano: q̄ per liberā germanie principū electionem aſſumitur: in quos ius ⁊ poteſtas eligēdi regē in imperatorē a nobis poſtmodū ꝓmouendū: ſicut ipſi nō ambiūt/ ſed fatētur: ab apoſtolica ſede ꝑuenit. que olim a grecis imperiū tranſtulit in germanos. de hoc ex̄ de elec. venerabilē. ⁊ in pre. c. clemē. romani principes. ⁊ licet de hoc ius antiquū nō reperiat expſſum: longa cōſuetudine eſt hoc approbatū. de facto em̄ ⁊ conſuetudine a. ccc. ⁊ quinquaginta annis et amplius inuenimus imperatores coronatos ab eccleſia anteꝙ imperij officium proſequant. Cōſuetudo aūt loco iuris ſuccedit: cuius ius deficit. di. j. cōſuetudo. Conſuetudo aūt eſt ius quoddā moribus inſtitutū: quod ꝓ lege accipit. quū deficit lex. vbi de hoc etiā no. ⁊ ex̄ de conſue. c. vlti. pro hoc faciūt. xi. q. cōſuetudinis. c. cōſuetudinem. c. in his. cū ſi. ⁊ iuriſdictionē dat cōſuetudo. ex̄ de arbi. dilectio. de offi. or. irrefragabili. C. de eman. l. j. ⁊ vlti. ix. q. iij. conqueſtus. ex̄ de cōſue. nō eſt. li. vj. de ꝑben. quū in eccleſijs. li. vj. ex̄ de iudi. nouit. §. nō intēdimus. vbi de hoc. de fo. cōpe. quū contingat. vbi de hoc.

¶ Articulus. xliiij.

Poteſtas papalis excellētiſſima oſtēditur.

A D hec poteſtas papalis digniſſima ⁊ vtiliſſima eſt oīm poteſtatū: q: compoſita ⁊ media ⁊ cōmunis. ⁊ quaſi miſta de ſpūalibus ⁊ tēporalib⁹ depēdētib⁹ ab eiſdē: ⁊ vtraq̄ regēs ⁊ dirigens. Nam ſicut filius dei eſt vna ꝑſona in duabus naturis/ diuina ⁊ humana. ex̄ de ſum. trini. c. j. §. hec ſctā. ⁊ ſicut chriſtus vtraq̄ vita vſus eſt: cōtemplatiua ⁊ actiua: vt ex euāgelio apparet/ ſic ei⁹ vicarius papa in ſua vna dignitate papali duplicē iuriſdictionem ſibi vēdicat: que ſunt diuerſe nature: ſpūalē ⁊ tēporalē.

Clericorū gen⁹ duplex.

¶ B Sicut ⁊ genus clericorū ſecularium cōpoſitū eſt: ⁊ ꝑmiſtā vitam ducit inter laicos ⁊ religioſos. hec ꝑmiſtio tangit ex̄ de renū. c. niſi quū ꝑridem. §. nec putes. ⁊ de offi. or. licet. xxxix. diſt. §. j. ⁊. c. j. xvj. q. j. de ꝑſentiū. ex̄ de elec. ne pro defectu. ⁊ de cleri. ꝯiuga. diuerſis fallacijs. ⁊. j. q. iij. ſi q̄s obiecerit. xij. q. j. expedit. c. vidēres. ⁊. c. medijs. ꝑ que patet ꝙ nō ſunt tēporalia cōtemnēda.

Canonica ſciētia miſta.

Uñ et ſcientia canonica compoſita eſt ⁊ ꝑmiſta ex theologia ⁊ ciuili ſapientia cōſiſtēs media: vt ex compilatiōe decretorū ⁊ decretaliū ptz: ⁊ ꝓprio noīe canonica vocat. canon aūt grece/ latine regula nuncupat. di. iij. canon. Canonica autem ſcientia regulat ⁊ ordinat ſpūalia ⁊ tēporalia. ex̄ de iudi. nouit. ⁊ pre. iuribus. participat igit ſciētia clericorū/ ſcilꝫ canonica/ vtriuſq̄ ſciētie ſpūali theologie: ⁊ tēporali legali: ſicut ius emphiteoticū vēditiōi ⁊ locatiōi. C. de iu. emphi. l. j. a ꝑncipio em̄ deſcēderūt canonice ſanctiones ex auctoritatib⁹ noui ⁊ veteris teſtamēti. ex̄ de accuſa. q̄liter ⁊ q̄ñ. ij. in pn. ⁊ ſpūſctō dictāte cōſcripte ſunt: vt ibi. ⁊. l. diſ. ſi q̄s diacon⁹. ⁊. c. ſi ille q̄ vltro.

¶ C Et q̄uis dicat Hiero. ꝙ duo ſunt genera chriſtianorū. xij. q. j. duo. tñ poſſum⁹ addere hoc tertiū quaſi ꝑmiſtū: q: ſepe mutat vitā: quia qḋ nūc eſt cōtemplatiuū: ſtatim erit actiuū: vt. ſ. ꝓbatum eſt ꝑrime. Et ꝑ hec tria gña hoīm trinitas tropice deſignat.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Nam genus laicoꝝ aſſimilať patri ꝑpter potentiã. Ge-
nus ſecularium clericoꝝ filio ꝑpter ſapientiã. Genus reli
gioſoꝝ ſpũiſancto ꝑpter benignitatẽ vel gratiã. Uel ge
nus religioſoꝝ patri: q2 verbo generãt ⁊ exemplo. Genꝰ
laicoꝝ filio: q2 ſpũaliter generanť. Genꝰ clericoꝝ ſecula-
riũ ſpũiſancto: q2 ex vtroq3 ꝓcedũt. Sũt etiã actiui cũ lai
cis: ⁊ cõtemplatiui cũ religioſis. In his em̃ generibus eſt
trinitas: ſed in humanitate ⁊ charitate catholica vnitas
vno capite chriſti vicario tẽporali gubernata ⁊ ſpũaliter.
xxiiij. q. j. loquiť. ¶ D Ex hoc etiam qđ diciť de iſta miſta
poteſtate ⁊ cõpoſita: põt colligi/ ꝙ ſicut homines mũda-
ni ſiue carnales laici ſenſuales ⁊ beſtiales, habẽt opinio-
nes ⁊ cõſcientias/ multa peccata moꝛtalia reputãtes ve-
nialia: ⁊ de ſpũalibus parũ aut nihil curãtes/ iuxta illud
j. ad Coꝛ. ij. Animalis homo non percipit ea que ſunt ſpi
ritus dei. ſic ⁊ hoĩes ſpũales ⁊ religioſi ⁊ ſimplices iura
penitus ignoꝛãtes. ex̃ de vo. ⁊ vo. re. ex multa. §. illis autẽ.
angelicas ſiue ſinteriſinas habẽt ꝯſciẽtias ſcrupuloſas.
ex̃ de ſimo. ꝑ tuas. ij. Ps. xiij. ⁊ lij. timẽtes vbi timẽdũ non
eſt. C. de ſi. inſtru. l. ſi. ex̃ de ſimo. etſi q̃ſtiones. Ideo huma
ni hoĩes. i. clerici ſeculares: et boni canoniſte/ ſunt medij
hoĩes/ humanas ⁊ diſcretas opiniones ⁊ cõſciẽtias cõſe
quẽtes: vt pz ex̃ de pꝛeſcrip. c. ſi. Sicut ergo mediũ ratio-
nis eſt inter ſinterẽſim ⁊ ſenſualitatẽ: ſic ⁊ clerici ſecula-
res inter religioſos ⁊ laicos tenent mediũ beatoꝝ. ex̃ de
offi. deľ. quereti. de of. cuſto. c. j. Ideo theologia pura põt
dici ſciẽtia hoĩm angelicoꝝ. Ciuilis ꝟo pſe beſtialiũ. Sed
canonica humanoꝝ. Et ſic pz ꝙ hec triplex cõditio ho-
minũ cõcoꝛdat cũ triplici ſcientia/ theologica/ ciuili/ ⁊ ca
nonica: ⁊ cũ tribꝰ que ſunt in anima/ ſcʒ ſinterẽſi/ ſenſua-
litate/ ⁊ ratione: ⁊ cũ triplici vita/ cõtemplatiua/ actiua/
⁊ miſta: ⁊ cũ beatiſſima trinitate. Prime due ꝑ rachelẽ et
lyam: mariã ⁊ marthã. ex̃ de regu. licet. Tertia ꝑ iudith ⁊
dñam noſtrã merito deſignať. Nã de ꝯtemplatiõe iudith
legiť Judith. viij. ⁊ ix. de actiua vita eiꝰ/ quõ occidit Ho-
lofernẽ: habeť Judith. xiij. de vtraq3 vita matris dei/ legiť
euangeliũ Luce. x. in aſſumptione eiꝰ. in quo euãgelio ſit
mentio dẽ vtraq3 vita deſignata ꝑ marthã ⁊ mariã. de q̃-
bus ibi ſit mentio: q̃ fuit ꝑfectiſſime in dñi genitrice. Hãc
duplicẽ vitã cõpoſitã ⁊ miſtã tenuit moyſes. di. xxxvj. ſi qs
vult. etiã chꝛiſtus deus noſter: vt. s̃. ꝓxime dixi. Etiã debz
ſingulariter tenere eius ſolus vicarius in terris papa le-
gitimus/ regens merito ⁊ ꝟbo loco dei tria genera hoĩm
antedicta: ⁊ vtens tribꝰ ſciẽtijs ſupꝛadictis in obſequiuz
chꝛiſti: ⁊ eligens mediũ fructuoſum inter ſinterẽſim q̃ eſt
pars ſuperioꝛ rationis. ex̃ de hereti. ad noſtrũ. in clemẽ. et
ſenſualitatẽ infimã partẽ eiꝰ. Merito igiť et rõnabiliter
dñs papa vniuerſi rectoꝛ pꝛincipaliter debet eſſe: vt totũ
vniuerſum hoc ꝑ ſe ⁊ ꝑ alios ipſe regat: q̃ totũ catholice
põt dici: a quo partes alie ſubꝛegentes merito oꝛiunť. ar.
bo. xxiiij. q. j. loquiť. ad ſi. Itẽ ꝑ iſta ꝟitate de potentia pa
pe in tẽpoꝛalibꝰ/ facit qđ no. Oſtiẽ. ex̃ de iudi. nouit. §. nõ
em̃. ſuꝑ verbo cõtrariã cõſuetudinẽ. dicẽs. q. di. papa. pote
ſtas nr̃a ⁊ iuriſdictio quã habemꝰ in oẽs generaliter: nõ
ſolũ pz ꝑ dictũ pꝛiuilegiũ ſpeciale: q̃nimmo ⁊ generalem
cõſuetudinẽ appꝛobatã. ad hoc ex̃ de fo. cõpe. ſi clericus.
vbi de hoc. ex̃ de appel. romana. §. debz. li. vj. Et ꝙ hec lite
ra ſic ſit intelligẽda: euidẽter ꝓbať de trãſla. epiſ. quãto. §
j. niſi forte ⁊ ibi detractũ ſub dubio loquiť: ſʒ ſi hoc nõ al-
legãdo/ ſed definiẽdo dicat: oĩno pz ꝙ ipſe ſolus ſit oꝛdi-
narius cũctoꝝ. qđ ⁊ verũ eſt. ix. q. iij. cũcta. ⁊ c. pꝛincipalẽ.
huc uſq3 Oſtien. facit textꝰ q̃ ſequiť in illo. c. nouit. ꝟ. quũ
em̃ nõ humane cõſtitutiõi: ſed diuine legi potius innita-
mur. q2 poteſtas noſtra nõ eſt ex hoĩe: ſed ex deo ⁊c̃. Item
no. Oſtien. ſuꝑ illud verbũ in dicto. c. nouit. ante ꝟbũ cõ-
ſuetudinẽ/ ſpeciale pꝛiuilegiũ beato petro cõceſſum. qđ ⁊
diciť generale. s̃. de tranſla. c. j. in pꝛin. ſingulare etiã eſt ⁊
etiã ſpeciale conſiderata ꝑſona pape: cui ⁊ nulli alij cõpe-
tit. de offi. leg. ꝙ trãſlationem. Generale ꝟo eſt reſpectu
omniũ chꝛiſtianoꝝ: q2 hanc ſuꝑ oẽs habet poteſtatẽ. ibi.

Sciẽtia theologica ciuilis ⁊ canonica qbꝰ q̃libz aptetur.

ꝟ. quũ em̃. s̃. de maio. ⁊ obe. ſolite. §. penul. qui ſi. ſint leg.
per venerabilem. §. rationibus. Oſtien. Itẽ no. Innoc. ⁊
Oſtiẽ. in pꝛe. c. nouit. ſuꝑ verbo. omittamus/ ꝙ. l. illa que
ibi allegatur: ꝙ quilibet ſecularis litem habẽs põt elige-
re iudiciũ eccleſie. que ẜm gloſ. abꝛogata eſt: qđ fuit pꝛiui
legiũ eccleſie ab initio conceſſum: vñ ⁊ adhuc durat/ nec
eſt abꝛogatũ: nec imperatoꝛ potuit auferre pꝛiuilegiũ ec-
cleſie: qđ ei ſemel conceſſit. C. de dona. que ſub modo. per
totũ. xvij. q. ij. nõ em̃. ibi: Nõ aufero quod ipſe donaui. ẜm
Inno. ⁊ Oſtiẽ. facit qđ no. lxiij. di. ego ludouicus. in gloſ.
j. ⁊. s̃. in pꝛoxi. ar. ꝟ. ceterũ dixi. Itẽ no. Oſtien. in ſumma.
ex̃ de imu. eccle. §. in quãta. ſub. §. ſed nec illa immunitas.
ꝟ. nec credendũ eſt. ⁊ ſequẽti. ¶ E Item no. Innocẽ. et
Oſtien. ex̃ de fo. compe. licz. ſuꝑ verbo vacante. ꝙ ſpecia-
lis coniũctio eſt inter papã ⁊ imperatoꝛẽ: quia papa ipſuz
examinat ⁊ appꝛobat ⁊ inungit. ⁊ imperatoꝛ ei iurat tãq̃
dño: ⁊ ab eo tenet imperiũ: ⁊ eius eſt aduocatus. vt colli-
gitur ex̃ de elec. venerabilẽ. ⁊ lxiij. diſ. ego ludouicus. et. c.
tibi dño. inde eſt ꝙ in iure imperij: qđ ab eccleſia romana
tenet imperatoꝛ: ſuccedit papa imꝑio vacãte. Tenet etiã
ibi Oſtiẽ. ꝙ vacantibꝰ regnis ⁊ pꝛincipatibꝰ quibuſcũq3:
⁊ vbicũq3 iudex ſecularis negligẽs eſt in iuſtitia exhiben
da: papa non ſolum de plenitudine poteſtatis quam ha-
bet: ſed et de iure et cõſuetudine poteſt ⁊ debet iuſtitiã fa-
cere. xv. q. vj. aliꝰ. ex̃ de elec. quũ inter vniuerſas. ad ſi. Ibi
etiã pter ſex caſus quos põit gloſ. oꝛd. alios ſex caſus po-
nit: in q̃bus eccleſia ſe de iuriſdictione ſeculariũ intromit-
tit. Sed ꝯtra hec ibi ſic opponit dñs Inno. dicet aliquis/
q̃uis nõ ſine pena ſacrilegij: hoc ſibi ſummi pontifices ꝑ
ſe ſtatuerũt: vnde nõ eſt ſibi tãta fides adhibẽda. ar. ff. de
inter. ac de etate. §. j. xiiij. q. ij. §. j. quibus poteſt rñderi ẜm
eos/ ꝙ ꝟe tales ſacrilegium cõmittunt. Unde ⁊ ibi no. ꝙ
deus a pꝛincipio ꝑ ſe mũdũ rexit vſq3 ad noe: cui cõmiſit
regimẽ ſui populi: ⁊ ab eo vſq3 ad chꝛiſtũ rexit ꝑ patriar-
chas ⁊ iudices ⁊ reges et ſacerdotes: q̃ ei in vicaria ſuc-
ceſſerunt vſq3 ad chꝛiſtũ: qui fuit naturalis dñs ⁊ rex ⁊ le-
gifer noſter. Ipſe ꝟo dñs ieſus chꝛiſtus vicariũ ſibi cõſti-
tuit beatũ Petrũ ⁊ ſucceſſoꝛes eius qñ dixit petro Mat.
xvj. Tu es petrus. ⁊ tibi dabo ⁊c̃. ⁊ Joan. xxj. Paſce oues
meas. Et q̃uis i multis diſtincta ſint officia ⁊ regimina
mũdi: tñ q̃ñcũq3 iuris neceſſitas imminet: quia iudex du
bius eſt quã ſententiã de iure pꝛoferre debeat. vel neceſſi-
tas facti: quia alius non ſemꝑ eſt/ vel nõ põt ius reddere:
vel q̃litercũq3 nolit iudex: vel nõ poſſit iuſtitiam exercere:
ſemꝑ ad papã eſt recurrendũ. Deuť. xvij. ex̃ qui ſi. ſint leg.
ꝑ venerabilẽ. §. ratiõibus. ⁊ de hoc. s̃. in ar. xxxvij. ⁊. xxxvj.
notaui. Itẽ no. Oſtien. ex̃ de fo. cõpe. ex parte. ſuꝑ ꝟbo pꝛo-
cedatis. ꝙ papa ⁊ eccleſia poteſtatẽ nõ habẽt ab homine:
ſed a deo. vt ex̃ de iudi. nouit. §. j. ꝟ. quũ em̃. ¶ F Nec ob
ſtat ꝙ olim clerici iudicabanť ꝑ laicos: etiã qñ ꝑſonaliter
agebatur: quia hoc nõ fiebat de iure/ nec de iuſtitia. xj. q. j.
ſacerdotibꝰ. xcvj. di. in ſcripturis. ſed de facto ⁊ iniurioſa
violentia tẽpoꝛe eccleſie pꝛimitiue: in quo ⁊ ſancti marty
rizabanť ⁊ oppꝛimebanť: nec poterat eccleſia reſiſtere po
tentie violẽte. Nam ⁊ hec etiã hodie in multis a tyꝛannis
pꝛincipibus eccleſie ⁊ ꝑſone eccleſiaſtice ſimilia patiuntur.
Sed repꝛehenduntur ⁊ ab eccleſia puniunť: vt pz in eo qđ le
giť ⁊ no. j. de immuni. eccle. non minus. ⁊ c. aduerſus. Si
queris qs exemit clericos de iuriſdictiõe impatoꝛis: quũ
pꝛius ei ſubeſſent: Rñdeo ꝙ papa cõſentiẽte imperatoꝛe.
xj. q. j. continua. ⁊ c. de ꝑſona. in auť. de ſanc. epiſ. §. ſi quis.
colla. ix. ⁊ in auť. vt clerici apud ꝓpꝛi. epos. §. vlt. colľ. vj. ⁊
de iure cano. c. j. Sed hoc nõ plene exemit. vñ dicimꝰ ꝙ ex-
empti ſunt a deo. xcvj. diſt. ſi impatoꝛ. Uel dic ꝙ papa ſine
conſenſu imperatoꝛis bene potuit eos eximere a iuriſdi-
ctione imperatoꝛis ꝑ ſuas cõſtitutiões: q2 quũ clerici ſpi-
rituales res ſint: ⁊ ex toto coꝛpus ⁊ animã dederint in ſer
uitiũ ⁊ in ſoꝛtẽ chꝛiſti. xij. q. j. cui poꝛtio. ꝑ ꝯſequẽs pape in
deo ⁊ cõſtitutionibꝰ eiꝰ ſubſunt. x. di. imperiũ. c. ſuſcipitis.
ex̃ de maio. ⁊ obe. ſolite. ẜm Innoc̃. q̃ ita no. c. tiť. ſi qs ve-

Inter papã et imperatorẽ ſpecialis coniunctio.

Mõꝰ quõ deus in ſine regit.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

nerit. ℭ B Oꝛa aūt rōne tpaliū q̄ trāſeunt cū ſuo onere: clerici ſubſint ſecularibus poteſtatibus: ⁊ dn̄s voluit ſoluens tributū: ⁊ beatus Petrus ⁊ eccleſia approbauerūt. qđ dic̄ vt legit̄ ⁊ no. ex̄ de ma. ⁊ obe. ſolite. alias aūt nō ligant nos cōſtitutiones quoꝛūcūq̄ laicoꝛū vel ſtatuta quātūcūq̄ expſſa: vel cōſuetudines. vt p3 in eo qđ legit̄ ⁊ no. ex̄ de cōſti. q̄ in eccleſiarū. ⁊ c. eccl'ia. ⁊ de re. eccle. nō alie. quū laicis. de immuni. eccle. nō minus. ⁊ c. aduerſus. xcvj. di. bene quidē. ſm Oſtiē. vū ⁊ eccleſia pōt p ſe inducere leges/ q̄ pro ipſa faciūt: ſed eas ꝯtra ſe recipe nō tenet̄. vt legit̄ ⁊ no. x. diſt. c. j. in gloſ. ⁊ ſic vtroꝝ. c. ſi in adiutoꝛiū. c. de capl'is. ar. xxxvij. di. ſi qđ. ⁊ no. p Bern̄. Innocē. et Oſtien. ex̄ de iudi. nouit. Nec obſtat. xix. diſ. ſi romanoꝛū. iiij. q. iij. ſi quis teſtib⁹. q: hoc ſpeciale eſt in fauoꝛē eccl'ie. vnde ⁊ Bar. brix. in ſua additiōe tenet q̄ papa pōt tollere legē: etiā quantū ad vtrūq̄ foꝛū: vt no. x. di. cōſtitutiones. ℭ B Itē no. Oſtien. ex̄ de ſolu. c. ſi. q̄ eſt differentia inter canones ⁊ leges imperiales ⁊ conſuetudines ⁊ cōſtitutiōes ſiue ſtatuta alioꝝ locoꝝ. Quia canones ſiue faueāt vtilitati tēpoꝛali laicoꝛū vel ſeculariū ſiue nō: oēs adſtrigūt clericos ⁊ laicos. ex̄ de cōſti. c. j. ⁊ c. ſi. Leges aūt imperatoꝛū que eccleſijs ⁊ clericis ſunt damnoſe: repꝛobant̄. ille que eis fauoꝛabiles ſunt: admittunt̄. Sup quo due poſſunt tradi regule. Pꝛima eſt: lex impialis eccleſijs fauēs ſemp eſt recipiēda: niſi foꝛſan a ſede apl'ica repꝛobetur. Scđa hec eſt: lex imperialis eccl'ie cōtraria vel ipſam impugnās nūq̄ eſt admittēda: niſi foꝛſan p ſedē aplicam appꝛobet̄. Et eliciunt̄ he due regule ex eo qđ legit̄ et no. x. di. c. j. ⁊ p totū. xxxvij. di. ſi quid. ⁊ c. ſeq. ⁊. pꝛime alle. de pꝛiuile. c. ij. de no. oper. nun. c. j. §. j. qđ ius licet videat̄ iniquū: tn̄ expedit eccl'ie/ q̄ a laicis plures iniurias ⁊ violentias patit̄. ar. ij. q. vij. laicos. ⁊ de re. eccle. nō alie. c. ſi. Pꝛedicte etiā regule circa cōſuetudinē locū habēt: vt p3. ⁊. de cōſue. c. j. di. viij. ſi ſolus chꝛiſtus. ibi: Neq̄ hois cōſuetudinē ſeq̄ opoꝛtet: ſed dei ſitatē. ⁊. xj. di. c. ij. ⁊ c. ſi. in ſi. ibi: Aut alterius eccl'ie q̄ romani exiſtimāt conſuetudinē eſſe obſeruandā. Statuta vero ſiue leges alioꝝ q̄ imperatoꝝ/ etiā ſi in fauoꝛē eccleſiarū vel pſonarū eccleſiaſticarū introducta ſunt: ipſos tn̄ nō adſtringūt/ niſi p ſedem apl'icā fuerit appꝛobata. xcvj. di. bene. Nō etiā Oſtien. de no. ope. nūti. c. j. q̄ nūq̄ leges poſſunt p̄iudicare canonibus tamq̄ inferioꝛes. x. diſ. c. j. in ſi. de cōſti. c. j. xxxij. q. iiij. nemo. xxxiij. q. ij. inter hec. Nec miniſtri ipſarū tāq̄ inferioꝛes poſſunt vel debēt miniſtros canonū coercere. ex̄ de iudi. c. at ſi clerici. ca. qualiter. Legibus aūt imperialibus vtunt̄: que ſunt p eccleſiam appꝛobate. x. diſti. quaſi per totum.

ℭ Articulus. xlv.

A

Ad que aūt ſe extendat poteſtas papalis

Ad que aūt ſe extendat poteſtas papalis: ⁊ in q̄b⁹ valeat diſpenſare: hic interſero: vt de ei⁹ potentia ſpūali ⁊ tēpoꝛali: de q̄ longū pꝛraxi ſermonē: q̄s plenius valeat infoꝛmari: que p doctoꝛes alios alibi ſparſa ſunt: hoc bꝛeuiario colligēdo ⁊ addendo qđ dn̄s inſpirabit. ℭ Et videt̄ q̄ poſſit facere nouū articulū in fide vel poti⁹ declarare. ex̄ de hereti. quū chꝛiſt⁹. ⁊. xix. diſ. ſm. facit qđ no. ex̄ de exceſ. pla. ſicut. i gloſ. no. Itē in omi ſtatuto ⁊ reſcripto: pape authoꝛitas intelligit̄ excepta: ⁊ in oī iuramēto. legit̄ ⁊ no. ex̄ de reſcrip. cauſam q̄. c. cōſtitutus. ex̄ de iureiur. veniētes. Itē in editione legis maioꝛ eſt authoꝛitas pape q̄ toti⁹ cōcilij. no. iiij. di. in iſtis. Solus papa vocat̄ pime ſedis epūs: ſ3 nō d3 vocari vniuerſalis papa. xcix. di. pꝛime. ⁊ c. ecce. licet ſit ꝯtra. ij. q. vj. ſi q̄s putauerit. ⁊ di. xi. ⁊. xxxij. ar. Ad papā ſpectat ſua declarare reſcripta/ pꝛiuilegia/ ⁊ cōſtitutiōes. ex̄ de iudi. quū veniſſent. de vbo. ſig. olim tibi. c. ex parte. ij. de pcur. peritio. ⁊ Inno. ſic p3. xj. q. iij. §. ex his. de ſentē. excō. inter alia. xxij. q. ij. is aūt. de cōſue. quū dilect⁹. de trāſla. c. ſi. de deci. ad audiētiā. de ſimo. ca. ſi. de cōſang. ⁊ affi. c. iij. de p̄uile. qm̄. c. in his. Legatus tn̄ aliquotiēs interp̄tat̄ mādatū pape. de poſt. pꝛe. c. j. ⁊ in gloſ. no. vbi triplex p Bern̄. interp̄tatio aſſignat̄. p reſcriptū tn̄ ſuū nūquā papa intēdit alicui p̄iudiciū irrogare. xxv. q. ij. reſcripta. vbi de hoc. ex̄ de offi. oꝛ. graue. c. licet. de maio. ⁊ obe. quū inferioꝛ. de deci. ex multiplici. de reli. do. ca. ij. de ec. edi. c. ij. ⁊ p Innoc̄. de deci. tua. Papa quū canonice eligit̄/ cōfirmat̄/ ⁊ h3 plenariā adminiſtrationē. ex̄ de elec. licet. §. ſtatuim⁹. v. ille. ⁊ no. ibi in gloſ. vlti. ⁊. xxiij. diſ. in noie. ⁊ ex̄ lib. vj. de elec. vbi periculū. Itē credo q̄ papa poſſit pꝛiuare electoꝛes eccl'iaſticos ⁊ ſeculares iure eligēdi imperatoꝛē ſi vult: q̄q̄ Bern̄. ⁊ Joan. and. no. cōtra. ex̄ de reg. iur. ad apl'ice. li. vj. ⁊ hoc ideo q: hoc ius qđ habēt eligendi ab eccl'ia habuerūt. vt in. c. venerabilē. de elec. et de iureiur. romani pꝛincipes. in clemē. ergo eccl'ia pōt eos pꝛiuare: q: ad quē ſpectat inſtitutio ⁊ deſtitutio. ex̄ de capel. mo. c. j. ⁊. ij. de p̄uile. quū ⁊ plātare. legit̄ ⁊ no. de here. quū ex iniūcto. §. ſi. licet nō expediret: tn̄ pp̄ter graue ſcādalū tantoꝝ pꝛincipū electoꝛū. ex̄ de renū. niſi. §. p graui. ⁊ pp̄ter cōſuetudinē diu obtentā. ex̄ de fo. cōpe. quū cōtingat. ⁊ de hoc etiam. ⁊. notaui in charta. vij in. xlj. ar. v. his igit̄. Solus papa cogit quemq̄ dimittere ius ſibi q̄ſituꝫ. ex̄ de elec. quū inter. Itē oꝛdinatus a papa de vno oꝛdine nō pōt ſine ei⁹ licētia ab alio pmoueri: nec de curia ſine licētia pape recedere. j. q. j. filiū. ex̄ de temp. oꝛ. quū in diſtribuēdis. nec deponi ab epo ab illo oꝛdine quē a papa ſuſcepit. vt no. Innoc̄. ⁊ Oſtiē. Vincē. ⁊ Phi. in pꝛe. c. quū in diſtribuendis. ⁊ Bern̄. ex̄ de maio. ⁊ obe. p tuas. licet Joan. no. cōtra. in pꝛe. c. filiū. ſed pꝛimis ſtandū. facit ad hoc qđ legit̄ ⁊ no. xciij. di. dn̄s. in gloſ. nota. hoc aūt crederē/ q̄ beneficio collato ſibi p papā vel p aliū: licet oꝛdinat⁹ eſſet a papa: poſſet eū ex cauſa legitima epūs pꝛiuare: ne ſibi ſit talis pꝛerogatiua occaſio delinquēdi: ⁊ in crimine pmanendi. ar. bo. in eo qđ legit̄ ⁊ no. ex̄ de pꝛiuile. tuarū. ⁊ in gloſ. ſic ergo videt̄. ⁊ c. vt pꝛiuilegia. nec tantū eſt auferre bn̄ficiū: q̄ntū oꝛdinē. ar. bo. xv. q. vij. c. ſi. ex̄ de trāſla. c. ij. j. rn̄ſo. Itē milites ſine licētia pape monachari nō poſſunt. xix. q. iij. monaſterijs. S3 hoc intelligit Hug. de militib⁹ reipublice adſtrictis: vt no. liij. di. legē. ⁊ vide ꝩ qđ no. j. q. j. qđ q̄dā. gloſ. q̄ foꝛte. Alij milites ſm Laurētiū monachari poſſunt. liiij. di. multos. Itē cū reoꝛdinatis. de q̄bus. j. q. vij. ſaluberrimū. rebaptizatis. adde qđ no. j. l. ar. v. xcij. de q̄b⁹ de cōſe. di. iiij. q̄ bis. ⁊ c. eos. Et cū oīb⁹ iterantib⁹ ex certa ſciā ſacramēta: pōt dn̄s papa diſpenſare ſm Guill̄. du. in repꝛtoꝛio ſuo in titulo de temp. oꝛ. §. attendendū. v. in pꝛemiſſis. ar. ex̄ de trāſla. licet. Itē cū hereticis q̄ irregulares ſunt: niſi cū eis fuerit diſpenſatū. xxiij. q. vij. quēadmodū. xxiiij. q. iiij. ipſa pietas. ⁊. q. vij. c. j. ⁊ ideo deponēdi. xxiiij. q. j. c. j. ij. ⁊. iij. ⁊ in ſequen. ⁊. q. ij. ⁊. q. iij. q̄ſi p totū. ſolus papa diſpenſat ſm Guill̄. de cōſe. diſ. iiij. nō in nobis. j. q. j. qđ p neceſſitate. ⁊ c. qđ quidā. ⁊. q. vij. diabertū. Itē cū defectū patientib⁹ ⁊ in natalib⁹/ ſolus papa plene diſpenſat. vide de filijs pꝛeſ. is q̄. li. vj. quū irregulares ſint. lvj. di. cenomanēſem. difficili⁹ eſt tn̄ cū vno q̄ cū alio. ex̄ de renū. niſi quū pꝛidē. §. pſone. de elec. innotuit. q̄ ſi. ſint legi. p venerabilē. Itē cū recipientib⁹ oꝛdinē in excōicatione cōſtitutis ſecularib⁹ papa ſolus diſpēſat. ex̄ de ſentē. excō. quū illoꝝ. Itē cū violatoꝛib⁹ interdicti papalis p ſolū papā diſpēſat̄. ex̄ de exceſ. pla. tāta. de poſtula. pꝛe. c. j. ij. q. j. ſcelus. idē credo de alio interdicto: q: talis irregularis eſt: vt in. c. tāta. ſed Inno. ibi: ⁊ cū regularib⁹ ſolus papa diſpēſat. vt ſcripſi. j. §. ſeq. v. xxvij. Itē cū bigamo ſolus papa diſpēſat. legit̄ et no. xxxiiij. di. lectoꝛ. de biga. c. ij. Papa cōmiſſis medijs adit̄. ij. q. vij. metropolitanū. ij. q. vj. ad romanā. j. ⁊. ij. ⁊ c. ideo. ⁊ c. decreto. cū ſi. Item ſolus papa pōt quē p̄uare iuriſdictione ⁊ re ſua. legit̄ ⁊ no. ix. q. iij. p pꝛincipalē. ex̄ de of. leg. dilect⁹. Itē ſolus papa deponit imperatoꝛē ⁊ alios pꝛincipes. xv. q. vj. c. ali⁹. ex̄ de elec. venerabilē. de re iudi. apl'ice. li. vj. de ſup. ne. pꝛe. grādi. c. li. xvij. q. iiij. ſi q̄s deinceps. xxxij. q. v. p̄ceptū. Sed q̄lib3 epūs pōt eos excōicare. le. ⁊ no. xcvj. di. duo. gloſ. no. Itē pape obediēdū eſt pꝛi⁹ ⁊ p̄cipue/ q̄ imperatoꝛi: eſto q̄ vocat⁹ regalia teneat. le. ⁊ no. xxiij. q. viij.

Canones/ leges imperiales/ cōſuetudines/ ⁊ conſtitutiōes differunt.

An papa poſſit pꝛiuare electoꝛes iure eligendi.

In q̄b⁹ papa poteſt diſpēſare.

An papa poſſit facere nouū articulū in fide.